

Agata Wojtyła-Młynarczyk

Urodzona w Tychach w 1986 roku, ukończyła studia na Akademii Sztuk Pięknych im. Eugeniusza Gepperta we Wrocławiu w 2011 roku, dyplom magisterski realizowała w pracowni prof. Edwarda Zielonki. Od 2011 roku obejmuje na macierzystej uczelni stanowisko asystenta w Pracowni Dyplomującej Projektowania Architektury Wnętrz Multimedialnych dr hab. Bartosza Jakubickiego prof. ASP. W 2018 roku uzyskała tytuł doktora. Pracę doktorską realizowała pod patronatem dr hab. Urszuli Smaza-Gralak prof. ASP. Poza działalnością dydaktyczno-naukową realizuje autorskie projekty wnętrz mieszkalnych i użyteczności publicznej w kraju i za granicą (głównie w Wielkiej Brytanii oraz Belgii), skupiając się na dostosowaniu zastanej architektury do indywidualnych potrzeb mieszkańców. Stylistyka proponowanych przestrzeni opiera się przede wszystkim na idei jasnych, otwartych wnętrz, przyjaznych szerokiemu gronu odbiorców. Projekty respektują zastaną (często historyczną) przestrzeń, wpisując się w otoczenie za sprawą organicznych materiałów i dominancie bieli. Minimalistyczne, wyczyszczone koncepcje stanowią bazę do kreacji zindywidualizowanej przestrzeni dostosowanej do konkretnego odbiorcy. Przykładowe realizacje to: Wielka Brytania – Apartament 78 Lewin Road (Londyn 2012), Willa przy Mnor Road (Londyn 2012), Apartament Montpellier Road (Londyn 2013), Belgia – Apartamenty w kamienicy przy Avenue du Parc (Bruksela, 2014), Apartamenty w kamienicy przy Avenue Moliere (Bruksela, 2015), Willa w Dilbeek (Dilbeek, 2018)

Biel jako medium **w kształtowaniu** **współczesnej tożsamości** **wnętrz prywatnych.** **Architekt wnętrz kreujący** **estetykę odbioru** **przestrzeni**

Wieloznaczność odbioru bieli, szczególnie w kategoriach wyznaczania, rozróżniania, opisywania czy wypełniania przestrzeni, stała się dla projektantów wnętrz intrygującym i inspirującym tematem rozważań, które stanowią próbę udokumentowania jej istoty w otaczającym nas świecie. Geneza wszechobecności i wielkiej wartości bieli w naszym otoczeniu nie musi być jednoznaczna, jednak poszukiwania związane z podstawowymi pojęciami determinującymi istotę barwy białej okazują się cenne w sprecyzowaniu jej obecnej pozycji w odbiorze przestrzeni mieszkalnych.

Biel kojarzy się z nowym początkiem, niezależnością i siłą. Biały, zimowy krajobraz odnosi się do chłodu, ale jednocześnie do nieskazitelnej, otwartej przestrzeni, którą wyobraźnia może kreować w dowolny sposób. Wszechstronność bieli sprawia, że posiada ona niebagatelne znaczenie w wielu sferach życia codziennego. A zatem ma wpływ na liczne aspekty naszego funkcjonowania. Świat wzornictwa i architektury zdaje się obecnie przesycony działaniami wykorzystującymi biel w różnych aspektach, mnogość doskonałych kreacji artystycznych powiązanych z bielą okazuje się zaskakująca. Najważniejsze z dziedzin projektowych, w których biel odgrywa kluczową rolę, to:

- Projektowanie wnętrz – biel stosowana jest w zależności od potrzeb i preferencji osób przebywających w danych strefach; sprawne operowanie tą wartością jest w stanie stworzyć wyjątkowo przyjazną i harmonijną przestrzeń. Białe wnętrza są otwarte na każdego typu lokatora, zapraszają, są odbierane jako „czysta karta”, pobudzają wyobraźnię, wychodzą naprzeciw nowej kreacji i adaptacji oferowanej przestrzeni.

Il. 1.
Salon. Widok przed i po

- Wystawiennictwo – trudno nie przyznać bieli dominującej roli w kreacji przestrzeni wystawienniczych. Biel, dzięki swojej uniwersalności, może stanowić idealne tło uwypuklające walory elementów, które są prezentowane. Bardzo trafnie ilustruje takie rozwiązanie ekspozycja prac malarskich Hiroshi Senju w japońskim muzeum sztuki nowoczesnej, projektu Ryue Nishizawa.
- Moda – „Mody kobiece również dostarczają przykładów, jak bardzo względne i zmienne jest piękno barwy”¹. Kolor jest uznawany za głównego dyktatora mody, a tym samym jest odpowiedzialny za kreowanie kolekcji największych projektantów. Nurty szybko ulegają zmianom, choć bywa i tak, że zataczają koło, wracając na wybiegi, ponownie zachwycają. Warto tu zwrócić uwagę na achromatyczną kolekcję Pret-à-Porter Valentino (jesień/zima 2015).
- Projektowanie/sztuka – analizując znaczenie i wpływ koloru na nasze życie, można również przywołać fotografię, rzeźbę, malarstwo oraz wzornictwo, gdzie biel stała się podstawą do tworzenia nie tylko

» 1 S. Ossowski, *U podstaw estetyki*, Czytelnik, Warszawa 1949, s. 29.

znakomitych dzieł sztuki, dedykowanych odbiorcy, ale i produktów, dedykowanych użytkownikowi. Jako przykład kolaboracji artystów z czystą bielą można przywołać uznane dzieła sztuki: cykl rzeźb/ instalacji autorstwa Stefana Kerna *Refrigerator* (2002), białe pomieszczenie wyłożone panelami akustycznymi Michaele Ashera (1979) oraz instalację Jacoba Hashimoto *Clouds* (2005) lub *Absalona i jego Six Cellules* (1992), a także Leonardo Drew – *Number 80* (2002) czy asamblaże Christo i Jeanne Claude, reprezentujących land art, polegające na owijaniu charakterystycznych miejsc białym płótnem.

- Świat organiczny – cykliczne zmiany, determinujące barwy natury współdziałają ze sobą i tworzą harmonijny koloryt wyobrażający schemat funkcjonowania poszczególnych miejsc na naszej planecie².
- Teatr, scenografia i film – to nieodłączne elementy kultury, które nie mogą się obejść bez wykorzystywania bieli w kreacjach twórczych. W przypadku filmografii Krzysztof Kieślowski zastosował kolor biały (*Trzy kolory. Biały*, 1993) jako synonim pojęcia równości, chcąc w swej trylogii przedstawić sztandarowe hasła wielkiej rewolucji francuskiej. Z kolei film Zbigniewa Rybczyńskiego *Imagine*, zdobywca Oscara (1987), stanowi doskonały przykład ulokowania teorii białego wnętrza w świadomości społeczeństwa.

Il. 2.
Salon. Widok przed i po

- Przestrzeń użyteczności publicznej – podobnie jak w przytoczonych wcześniej przykładach, i tu biel nabiera wyjątkowego znaczenia i można stwierdzić, że nierzadko jest to kontrowersyjna i wymagająca

» 2 G. Waterman, *Kolor w mieszkaniu*, tłum. A.M. Konopacka, Wydawnictwo Kalliope, Warszawa 1994.

przemysłanych uzasadnień, świadoma decyzja projektanta/ twórcy. Jako jeden z wielu przykładów tego typu działania chciałabym zaprezentować imponujące i konsekwentne realizacje firmy Armstrong.

Biel pobudza naszą żądzę kreatywności niezależnie od intencji i jakości przekazu. Znaczenia nabiera obecnie wybielanie przestrzeni wnętrz prywatnych, które jest traktowane tożsamo z oczyszczaniem otoczenia i ma charakter zrównoważonego, harmonijnego rozwoju kultury. Percepcja architektury jest postrzeganiem warstwy, która pokrywa strukturę i niezależnie od tego, jak cienka jest ta warstwa, która może być jedynie farbą – świadczy o całościowym odbiorze otoczenia. Pozbawiona dekoracji, czysta biała powierzchnia przejmuje rolę określającą przestrzeń, jako tło dla sztuki dekoracyjnej. Obecnie spotykamy się z określeniem mówiącym o „białej, nowoczesnej architekturze pierwszej połowy XXI wieku”. Czysta, biała przestrzeń jest punktem wyjścia dla projektanta. Dzięki niej może poznać prawdę o swoich realnych możliwościach. Automatyczne odrzucenie wszelkich barw i rozpoczęcie procesu doświadczania przestrzeni od bieli może w zaskakujący sposób przyczynić się do powstania projektu o innej jakości, jednak z jakiegoś powodu tak trudno nam zrezygnować z ubarwiania otoczenia, kojarząc białe przestrzenie z nudą i brakiem pomysłu.

Il. 3.
Biblioteka. Widok przed i po

Kolor biały nie jest zaliczany ani do kolorów ciepłych, ani do zimnych, dlatego jego odbiór nie jest jednoznaczny i w całkowitej mierze zależy od domieszki barwy, która doda mu podstawowe cechy. Jako kolor ciepły emituje dłuższe fale, co odbieramy jako ciepło, w przeciwień-

stwie do kolorów chłodnych. Odbiór barw wpływa na zmysły człowieka, zarówno aspekty psychiczne, jak i motoryczne oraz gruczołowe. Obecnie z powodzeniem biel stosowana jest nie tylko we wnętrzach prywatnych, ale i w obiektach użyteczności publicznej, biurach, muzeach, czytelnich, salach koncertowych, szkołach – pomaga w koncentracji i sprzyja skupieniu, jasne przestrzenie foyer mają za zadanie otwierać i zapraszać do

Il. 4.
Kuchnia. Widok przed i po

wnętrza. Jasne barwy optycznie powiększają przestrzeń – biel jako narzędzie w takich zabiegach stawiana jest na pierwszym miejscu. Dlatego we wnętrzach małogabarytowych projektanci chętnie proponują białe lub pochodne bieli ściany, które mają dodać im przestrzenności, co sprawia, iż pomieszczenie, do którego dociera więcej światła, można niemal dowolnie kreować. Kolor biały ma również praktyczne zastosowanie we wnętrzach, które są podnajmowane – biura, mieszkania, apartamenty. Dzięki bazie, jaką jest biel, łatwo dostosować przestrzeń do zmieniających się gustów najemców. Tego typu praktyka, szeroko rozpowszechniona na zachodzie Europy, coraz częściej znajduje zwolenników również w Polsce, choć tu w większości przypadków mieszkania przeznaczone pod wynajem były do tej pory już „lekką zużyte”. Decyzja o współpracy z architektem wnętrz następuje dopiero w chwili nabycia własnego „M” lub wybudowania domu. Moje spostrzeżenia są wynikiem indywidualnych działań projektowych oraz współpracy przy projektowaniu wnętrz mieszkalnych dla belgijskiej firmy A Votre Bon Gout.

Obserwując różnorodność projektowanych wnętrz mieszkalnych, można dokonać prostego podziału tych przestrzeni na: wnętrza, w których

biel dominuje, wnętrza, gdzie kolor biały wykorzystywany jest w sposób zrównoważony, wnętrza w wyraźny sposób unikające jasnych akcentów.

Załączone ilustracje prezentują autorski projekt – dwupoziomowego loftu przy wrocławskim rynku, który jest przykładem wielofunkcyjności i uniwersalności bieli wykorzystanej w sposób zrównoważony. Warstwowe nakładanie poszczególnych wartości pomogło doprowadzić zrujnowaną przestrzeń do stanu apartamentu o wysokim standardzie. W każdym z wnętrz biel została zastosowana w inny sposób, doskonale spełniając swoje zadanie. Stała się odpowiedzią na wiele pytań. Podobnie jak belki konstrukcyjne występujące w niemal każdym wnętrzu, spaja stylistycznie mieszkanie, stając się jego szkieletem, na którym buduje się nowa historia

Il. 5.
Łazienka. Widok przed i po

mieszkania przy ulicy Kotlarskiej we Wrocławiu – projektu realizowanego w latach 2016-2018.

Wnętrze dla projektanta może być „deską kreślarską”, kreowanie i ubieranie przestrzeni należy wówczas traktować jak nakładanie warstw, jedna na drugą, stopniowo. Czując przesyt jedną z nich, można ściągnąć, a po analizie świadomie do niej powrócić lub usunąć wszystkie nałożone warstwy i zacząć rozważania nad projektem od nowa. Tego typu działanie miało miejsce w opisywanej realizacji, która rozpoczęła się w kwietniu 2016 roku. Określam zaprojektowaną przestrzeń jako białą poprzez świadomość nałożonych w niej warstw dążących do wybielenia i wyczyszczenia zastanego otoczenia. Proces uaktywnienia zapomnianych wnętrz okazał się dużo bardziej skomplikowany niż w przypadku gotowych do obróbki mieszkań deweloperskich. Nietrudno zaprojektować wnętrza w przygotowanym „białym kubiku”, wołającym o przyporządkowanie mu odpowiednich walorów.

Loft przy ulicy Kotlarskiej był wyzwaniem ożywienia architektury. Przestrzeni pozbawionej światła, przestrzeni o bardzo skomplikowanej i zobowiązującej strukturze geometrycznej, pełnej napięcia, manifestującej swoją niechęć wobec nowych prób ukształtowania zastanych powierzchni. Budzące dystans wnętrze należało rozłożyć na czynniki pierwsze, podzielić na płaszczyzny je budujące. W ten sposób rozpoczął się proces wybielania, nakładania i uzupełniania warstw. Manewrując pomiędzy chaotycznymi kierunkami niejednorodnych form, trzeba było odbudować wzajemne relacje zastanych elementów architektonicznych, by nakreślić zupełnie nowy odbiór i rytm wnętrza. Realizacje nadające kolejne życie istniejącemu już obiektowi z „historią” bywają dużo trudniejsze niż te, w których budujemy

Il. 6.
Schody. Widok przed i po

całe wnętrze od podstaw, nie spotykając się z problemami, które stawia nam zastana architektura. Ważną kwestią jest również szacunek do tego, co pozostawiło nam dziedzictwo przestrzeni. W związku z tym, iż pewne elementy ze względów konstrukcyjnych były niemożliwe do transformacji – przesunięcia lub całkowitego usunięcia – została podjęta decyzja o nawiązaniu intensywnego dialogu z istniejącą tkanką obiektu. Obrona wcześniej ścieżka dotycząca wykorzystania bieli w przestrzeni sprzyjała założeniom. Jej współpraca z innymi barwami i fakturami miała na celu stworzenie harmonijnej przestrzeni, której końcowy odbiór powinien być daleki od doznań narzuconych przez wyjściową strukturę poddasza.

Po dogłębnej analizie potrzeb przyszłych mieszkańców jako trend wiodący w formowaniu przestrzeni obrany został „ciepły minimalizm”. Nakreślenie nurtu okazało się istotne, aby trwale i zdecydowanie oczyścić wnętrza z nadmiaru skomplikowanych elementów, dodany w związku wy-

razowym epitet miał podkreślać, iż mimo że postawiono na kompozycje jasne, proste i przestronne, zdominowane przez biel – dopełnieniem całości będą subtelne dodatki ocieplające charakter odbieranej przestrzeni.

Il. 7.
Przedpokój. Widok przed i po

W efekcie zadowolający stan realizacji apartamentu, obejmujący wszystkie kolejne „warstwy”, powstał niemal po dwóch latach od pierwszych pomysłów kreatywnych. Duże wrażenie robi wizualne podwyższenie sufitu, którego poziom na 209 cm względem posadzki sprawiał, iż początkowo osoby o wzroście 170 cm instynktownie schylały głowy, przemierzając pomieszczenia (il. 1). Największą zasługę trzeba tu przypisać bieli, która pokryła całą powierzchnię mieszkania poza zastanymi konstrukcyjnymi elementami drewnianymi, takimi jak: belki stropowe, krokwie czy podłoga (cała stolarka została poddana intensywnej, bardzo czasochłonnej renowacji). Wcześniejsza wersja lokalu z ceglаныmi ścianami oraz ciężką, drewnianą podbitką miała swój indywidualny charakter, jednakże w znaczny sposób wpływała niekorzystnie na odbiór wnętrza, sprawiając, że było one mroczne, niefunkcjonalne i mało przestrzenne, mimo imponującego metrażu. Po wejściu do lokalu otwiera się widok na salon, intensywnie doświetlony dzięki szerokim oknom i jasnym ścianom odbijającą wpadającą do wnętrza poświatę. Agresywny w swej formie kominek również został zastąpiony dużo skromniejszym rozwiązaniem – tzw. kozą (il. 2). Wydzielono tu dodatkową przestrzeń biblioteki z funkcją pokoju dla gości oraz nowym oknem połaciowym rozświetlającym przestrzeń od strony wschodu (il. 3). Możliwość porównania zdjęć sprzed i po realizacji daje całościowy ogląd sytuacji – łatwo dostrzec wyraźne zmiany, które za sprawą jasnych barw nastąpiły w najważniejszym pomieszczeniu apartamentu. Pozosta-

wione elementy konstrukcyjne po wyczyszczeniu doskonale zestawiają się z białymi płaszczyznami, które podbijają wartość każdego z detali. Najbardziej białym ze wszystkich pomieszczeń okazała się kuchnia (il. 4) – co w zasadzie nie jest dziwne, biorąc pod uwagę współczesne trendy. Białe, wertykalne płaszczyzny zabudowy meblowej, pociągnięte do poziomu sufitu, łączą się w intensywną, kontrastową kompozycję z horyzontalnymi uzupełnieniami, jakimi są czarne blaty i grafitowa posadzka. Światlik w dachu oraz prowadzące do niego schody są nowymi elementami przestrzeni, budują jej okazałą wielowarstwowość, dając możliwość chwilowego uwolnienia zmysłów na poziomie otwartego tarasu. Kuchnia bezpośrednio połączona jest z niewielką, monochromatyczną łazienką, gdzie subtelność barw stanowi kontinuum względem pozostałych pomieszczeń (il. 5).

Ciemne schody prowadzące na piętro zostały wymienione na bardziej funkcjonalne i spełniające wymogi bezpieczeństwa, delikatna, biżuteryjna balustrada stworzona z czarnych prętów integruje poszczególne kondygnacje i akcentując kierunki przestrzeni, wprowadza na wyższy poziom, gdzie stanowi subtelne dopełnienie jasnej strefy przedpokoju (il. 6). Zapropozowana geometria wnętrza jest na tyle interesująca, iż wprowadzenie dodatkowych detali mogłoby wywołać zakłócenia w odbiorze przestrzeni. Powiązania białych, wielokierunkowych płaszczyzn z organicznym rysunkiem usłojenia drewna czytelnie wyznacza strukturę poddasza, działając na zmysły i ukazując piękno odrestaurowanej architektury (il. 7).

Il. 8.
Pokój chłopców. Widok przed i po

Niewiele elementów wyposażenia w pokoju chłopców przekłada się na ilość miejsca do realizacji dziecięcych pomysłów, lokalizacja łóżek na dwóch osobnych antresolach pozwala podzielić przestrzeń na odpowiednie

strefy (il. 8). W wydzielonej po drugiej stronie piętra sypialni nie wszystkie elementy założeń projektowych zostały zrealizowane. Pozostawiona ceglana ściana miała nawiązywać do zastanej substancji, lecz okazała się na tyle dominująca, że poza dużym łóżkiem uniemożliwiła wprowadzenie innych elementów zabudowy (il. 9). Łazienka przynależąca do sypialni jest kontrastowym zetknięciem bieli i grafitowej szarości. Gra intensywnych szczegółów, takich jak: grafitowa okładzina ścienna, nowoczesna, forma grzejnika oraz liniowe oświetlenie, podporządkowane funkcji, stanowią kontrast dla spójnych, śnieżnobiałych płaszczyzn uwzględnionych w pomieszczeniu, budowanych przez ściany i armaturę (il. 10).

Apartament jest przykładem wielofunkcyjności i uniwersalności bieli. W każdym z wnętrz została zastosowana w inny sposób, doskonale odgrywając swoją rolę. Stała się odpowiedzią na wiele pytań.

Il. 9.
Sypialnia. Widok przed i po

Le Corbusier w metaforycznym nawiązaniu do białych katedr w publikacji *Kiedy Katedry były białe. Podróż do kraju ludzi nieśmiałych* uzasadnia ich biel nowością, określa zjawisko wybielenia dążeniem do odnowienia, wprowadzenia w nieskazitelny, pierwotny stan. Być może jest to wskazówka dotycząca kreacji białych przestrzeni. Aby osiągnąć szlachetne, białe płaszczyzny, należy usunąć możliwie wszystko, co zastane, a dopiero po precyzyjnym procesie regeneracji otoczenia istnieje możliwość uzyskania efektu białej katedry, utożsamionej z tym, co ponadczasowe, piękne, dobre i ulotne³.

» 3 Le Corbusier, *Kiedy Katedry były białe. Podróż do kraju ludzi nieśmiałych*, tłum. T. Słoboda, Centrum Architektury, Warszawa 2013, s. 29.

Zadaniem architekta projektującego dla rodziny jest zapewnienie ciepłej i żywej, trwałej przestrzeni. Pozorna jednorazowość bieli sprawia, iż zostaje ona wykluczona z zastosowania w kręgach rodzin. Staje się okazjonalna – biały obrus – dla gości, biała koszula – na święta, białe ściany – może za kilka lat, gdy dzieci podrosną. Biel w naszej codziennej przestrzeni po-

Il. 10.
Łazienka. Widok przed i po

winna być wykorzystywana z większą odwagą, więc należy wrócić do podstawowych jej wartości, do harmonii i czystości, którą wprowadza w otoczenie człowieka. Obserwując sinusoidalność w wykorzystywaniu bieli w naszym otoczeniu, możemy bez trudu zauważyć rotację trendów. Mimo zmiany estetycznych potrzeb człowieka dopatruję silnego stanowiska bieli na przestrzeni nadchodzących lat. Wbrew temu, iż jej funkcja nieustannie się zmienia, co jest procesem całkowicie zrozumiałym, biel stała się barwą ubierającą współczesne wnętrza. Jej aktualność nie przeminie, gdyż jako powłoka jednocześnie stanowi jej brak, pozwalając dostosować określoną przestrzeń do konkretnych wymogów.

Wnioski płynące z doświadczania przestrzeni sugerują, iż biel w swej prostocie zawiera nieskończoną ilość doznań, przeżyć i emocji. Może być przyjemna i surowa, ciepła i zimna, radosna i stonowana. Jest barwą dającą nam wielkie możliwości kreatywne, dostosowującą się do każdej skali i przestrzeni. Potrafi stanowić nicość, a jednocześnie budować wszechświat. ●